

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

***ПУБЛІЧНЕ
АДМІНІСТРУВАННЯ:
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА
РОЗВИТОК***

ЕЛЕКТРОННИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

№ 1 (7)

ЧЕРНІГІВ 2019

УДК 35(086)
ББК 67.401
П88

Друкується за рішенням вченої ради Чернігівського національного технологічного університету (протокол № 7 від 01.07.2019).

Фахова реєстрація: включений до переліку електронних наукових фахових видань України з державного управління (наказ МОН України від 11.07.2017 №996).

Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток:
П 88 електронний науковий журнал / Чернігівський національний технологічний університет. – Чернігів: ЧНТУ, 2019. – № 1 (7). – 149 с.

У цьому випуску електронного наукового журналу «Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток» вміщено статті, присвячені теоретичним проблемам та прикладним аспектам механізмів державного управління, електронного врядування, децентралізації державної влади.

Видання буде корисним для науковців, аспірантів, магістрантів та студентів вищих навчальних закладів.

УДК 35(086)
ББК 67.401

Головний редактор:

Бутко М.П., доктор економічних наук, професор.

Заступники головного редактора:

Олійченко І.М., доктор наук з державного управління, професор;

Оліфіренко Л.Д., доктор наук з державного управління, доцент.

Члени редакційної колегії:

Вдовенко С.М., доктор наук з державного управління, професор;

Руденко О.М., доктор наук з державного управління, професор;

Пепа Т.В., доктор економічних наук, професор;

Удовиченко В.П., доктор економічних наук, професор;

Царенко О. В., доктор наук з державного управління, доцент;

Юрченко Ю.Д., кандидат наук з державного управління, доцент;

Дітковська М.Ю., кандидат наук з державного управління, доцент;

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
CHERNIHIV NATIONAL UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

***PUBLIC ADMINISTRATION:
RESEARCH AND
DEVELOPMENT***

ELECTRONIC SCIENTIFIC JOURNAL

ISSUE № 1 (7)

CHERNIHIV 2019

UDC 35(086)
LBC 67.401

Published by the decision of the Academic Council of the Chernihiv National University of Technology (protocol № 7 dated 01.07.2019).

Professional registration: included in the list of electronic scientific professional editions of Ukraine on public administration (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 11.07.2017 №996).

Public administration, research and development, electronic scientific Journal / Chernihiv National University of Technology. – Chernihiv: Chernihiv National University of Technology, 2019. – № 1 (7). – 149 p.

The articles on theoretical problems and the applied aspects of the mechanisms of governance, e-government, decentralization of state power have been published in this issue of the electronic scientific journal "Public administration, research and development".

The publication will be useful for researchers, graduate students, undergraduates and high school students.

UDC 35(086)
LBC 67.401

Chief Editor:

Butko M.P., Doctor of Economics, Professor.

Deputy Editors in Chief:

Oliychenko I.M., Doctor of Public Administration, Professor;

Olifirenko L.D., Doctor of Public Administration, Associate Professor.

Members of the Editorial Board:

Vdovenko S.M., Doctor of Public Administration, Professor;

Rudenko O.M., Doctor of Public Administration, Professor;

Pepa T.V., Doctor of Economics, Professor;

Udovychenko V.P., Doctor of Economics, Professor;

Tsarenko O.V., Doctor of Public Administration, Associate Professor;

Yurchenko. Yu.D., PhD in Public Administration, Associate Professor;

Ditkovska M.Yu., PhD in Public Administration, Associate Professor;

ЗМІСТ

<i>Oliychenko I.</i> Decentralization of powers as a determining factor in reforming local self-government in Ukraine.....	7
<i>Ditkovska M.</i> Environmental management as a factor for creating a safe and comfortable living environment in Ukraine.....	17
<i>Кравченко М.В.</i> Актуальні питання підвищення ефективності системи пенсійного забезпечення	27
<i>Olifirenko L., Samoilovych A.</i> Typological features of ukrainian labor market in global cyberspace: migration aspect.....	33
<i>Popelo O.</i> Framework for regional development regulation in eu integration context.....	41
<i>Самійленко Г.М.</i> Мотиваційні аспекти праці в системі органів державної та місцевої влади.....	51
<i>Іванишин В.А., Тараненко Р.В.</i> Нарис історії розвитку земельних відносин, землеустрою, кадастру Туреччині.....	66
<i>Харченко Ю.П.</i> Теоретичні аспекти децентралізації владних повноважень.....	80
<i>Олифіренко Ю.І.</i> Соціальне сирітство - індикатор соціальної безпеки	88
<i>Шабардіна Ю.В., Коваленко С.В.</i> Забезпечення інформаційної безпеки як основи національної безпеки України в сучасних умовах.....	96
<i>Рябець К.А.</i> Парадигма формування політико-правового механізму публічного управління у водному господарстві України.....	105
<i>Рибкало М.М.</i> Сутнісні аспекти державно-управлінського впливу Кабінету Міністрів України на середовище мешкання людини	115
<i>Іванишин В.А., Балицька А.С.</i> Історичний нарис розвитку земельних відносин, землеустрою та кадастру в Румунії.....	124
<i>Березинський І.В.</i> Сегменти фінансового ринку України та їх особливості.....	144

УДК 351/354(4)

К. А. Рябець, кандидат юридичних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

ПАРАДИГМА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ВОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Katerina Riabets, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Borys Grinchenko Kyiv University, Kiev, Ukraine

THE PARADIGM OF THE FORMATION OF THE POLITICAL AND LEGAL MECHANISM OF PUBLIC MANAGEMENT IN THE WATER ECONOMY OF UKRAINE

У статті проаналізовано парадигму формування політико-правового механізму публічного управління в галузі водного господарства України. Досліджено систему та повноваження публічних інституцій в галузі водного господарства України. До системи спеціальних органів державного управління водним господарством України включено Міністерство енергетики та захисту довкілля України, Державне агентство водних ресурсів України, Державну службу геології та надр України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство розвитку громад та територій України, Державну службу України з надзвичайних ситуацій, Державне агентство лісових ресурсів України, Державну екологічну інспекцію України. Сформульовано поняття "політико-правовий механізм публічного управління у галузі водного господарства" та "сучасні публічні інституції уповноважені формувати та реалізувати напрями державної водної політики".

Ключові слова: публічне управління, публічні інституції, органи державного управління, органи місцевого самоврядування, громадськість, водне господарство, політика, право.

The article analyzes the paradigm of forming a political and legal mechanism of public management in the field of water management in Ukraine. The system and powers of public institutions in the field of water management of Ukraine are investigated. The system of special bodies of state management of water management of Ukraine is included the Ministry of Energy and Environmental Protection of Ukraine, the State Agency for Water Resources of Ukraine, the State Service of Geology and Mines of Ukraine, the Ministry of Health of Ukraine, the Ministry of Communities and Territories of Ukraine, the State Emergency Service of Ukraine, the State Agency of Forest Resources of Ukraine, the State Ecological Inspection of Ukraine. The concept of "political and legal mechanism of public management in the field of water management" and "modern public institutions authorized to formulate and implement the directions of state water policy" are formulated.

Keywords: public administration, public institutions, state bodies, bodies of local self-government, public, water management, politics, law.

Постановка проблеми. Територія України покрита мережею річкових долин, балок, ярів із численними водотоками. Останнім часом якість води в них постійно погіршується, багатьом із них загрожує повне зникнення. Наразі постала проблема не лише щодо непридатності малих річок як джерел питної води, а й щодо неможливості використання суспільством в цілому їхніх басейнів [20]. Безумовно, викладена негативна водно-екологічна ситуація на території України є наслідком неефективної державно-управлінської діяльності в галузі охорони, використання, відтворення водних ресурсів. Цілком обґрунтованим кроком на шляху удосконалення зазначеної діяльності є розробка парадигми політико-правового механізму публічного управління у галузі водного господарства України.

Аналіз останніх публікацій за обраною проблематикою свідчить про значний інтерес вчених до дослідження державно-управлінських аспектів у галузі водного господарства. Зокрема, С. Є. Антонова проаналізувала організаційно-правове забезпечення в сфері державного управління водозабезпечення населення [2], Н. В. Вострікова – зміст і сутність державного управління водними ресурсами, організаційне забезпечення державного управління водними ресурсами в Україні на національному рівні, оптимізацію функцій і завдань центральних органів виконавчої влади із управління водними ресурсами в Україні [3-5], В. О. Євдокимов та В. М. Жук – державне регулювання розвитку водогосподарського

комплексу шляхом впровадження інтегрованого підходу управління водними ресурсами за басейновим принципом [7], О. Ю. Судук – механізм державного регулювання водовикористання [23] та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У науковій сфері України питання парадигми формування політико-правового механізму публічного управління в галузі водного господарства поки що залишається не розкритим.

Мета статті – розробити основні засади парадигми формування політико-правового механізму публічного управління в галузі водного господарства України.

Виклад основного матеріалу. Ефективність публічного управління в галузі водного господарства має безпосередню залежність від якості його політико-правового механізму.

Зауважимо, що поняття “механізм” найбільш ймовірно запозичено із сфери техніки [21, с. 50]. Надалі зазначений термін почав використовуватися майже у всіх сферах людської діяльності, у тому числі і в управлінській.

Слід відзначити, що поняття “механізм публічного управління” є мало досліджуваною теоретичною категорією. Її трактування у адміністративно-правовому контексті визначено як система встановлених законодавством елементів (процедур, проваджень, актів), що визначають сутність і особливості здійснення організаційно-розпорядчої діяльності органів державної влади й місцевого самоврядування, а також громадських об’єднань та інших інститутів громадського суспільства для реалізації цілей і завдань державної політики в цілому і, зокрема, в окремих сферах (освіти, охорони здоров’я, використання природних ресурсів тощо) за умови забезпечення механізму політичної та юридичної відповідальності осіб, які виконують функції держави [10, с. 113].

Поняття “політико-правовий механізм публічного управління в галузі водного господарства” має уособлювати у собі єдину складну систему взаємопов’язаних елементів управлінського впливу уповноваженого кола публічних інституцій, діяльність яких законодавчо спрямована на формування та реалізацію напрямів публічної водної політики.

З огляду на вищевикладене, складовими елементами досліджуваного механізму необхідно вважати: систему публічних інституцій, які мають законодавчо визначені повноваження в галузі водного господарства; публічну водну політику, напрями якої формуються та впроваджуються компетентними публічними інституціями; правові норми, якими визначається структура системи публічних інституцій уповноважених формувати та реалізувати напрями публічної водної політики.

Проте, в Україні на сьогодні вести мову про формування та реалізацію публічними інституціями саме публічної водної політики не можна, оскільки для цього відсутня повноцінна платформа для їх співпраці. У зв’язку з цим органи державної влади відіграють яскраво виразну домінуючу над органами місцевого самоврядування та громадськістю роль у напрацюванні та затвердженні напрямів водної політики. Саме тому, у нашій державі поки що продовжує формуватися та реалізуватися державна, а не публічна водна політика.

Під сучасними публічними інституціями уповноваженими формувати та реалізувати напрями державної водної політики ми розуміємо компетентні на те органи державного управління, органи місцевого самоврядування, громадян та їх об’єднання.

Будь-яка форма управління реалізується через організаційну структуру управління. Системоутворюючі елементи організаційної структури державного управління в галузі водного господарства представлені низкою державних органів, що наділені специфічною водогосподарською компетенцією, яка обумовлена особливостями води як природного ресурсу.

На законодавчому рівні система органів державного управління в галузі водного господарства регламентована ч. 2 ст. 13 ВКУ, а саме: “Державне управління в галузі

використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, районні, обласні ради, органи виконавчої влади та інші державні органи відповідно до законодавства України”.

Специфіка повноважень органів державного управління в галузі водного господарства дозволяє поділити їх на органи загальної та спеціальної компетенції. При здійсненні зазначеної класифікації визначальною є сфера управлінського впливу компетентних державних органів.

Для органів державного управління загальної компетенції, на відміну від органів державного управління спеціальної компетенції, галузь водного господарства не є єдиним чи основним об'єктом їх впливу.

Досліджуючи спеціальні органи державного управління в аналізованій галузі, відзначимо, що ними є компетентні центральні органи виконавчої влади, які законодавчо зобов'язані формувати та реалізувати напрями державної водної політики. Викладене вони здійснюють шляхом застосування спеціальних форм і методів впливу на процеси водокористування, відтворення, збереження вод та запобігання і подолання наслідків їх шкідливої дії.

Одні вчені вважають, що систему органів державного управління спеціальної компетенції у водогосподарській галузі утворюють Міністерство охорони здоров'я України, Державна служба геології та надр України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Державне агентство водних ресурсів України, Державна екологічна інспекція України [26, с. 195]. Інші дослідники до неї включають Міністерство екології та природних ресурсів України, Державне агентство водних ресурсів України, Державну службу геології та надр України, Державне агентство екологічних інвестицій України, Державну екологічну інспекцію України, Державне агентство з управління зоною відчуження України [5, с. 76].

На наш погляд, систему спеціальних органів державного управління в галузі водного господарства складають Міністерство енергетики та захисту довкілля України (Мінекоенерго), Державне агентство водних ресурсів України (Держводагентство), Державна служба геології та надр України (Держгеонадра), Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ), Міністерство розвитку громад та територій України (Мінрегіон), Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС), Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагентство), Державна екологічна інспекція України (Держекоінспекція).

Провідна роль Мінекоенерго у досліджуваній галузі прописана у пп. 2 п. 2 його Положення [17], відповідно до якого воно має своїм завданням забезпечення формування державної політики у сфері розвитку водного господарства та гідротехнічної меліорації земель, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів.

Повноваження Мінекоенерго в галузі водного господарства полягають у забезпеченні нормативно-правового регулювання водних питань у різних сферах. Зокрема, на підставі Положення про Мінекоенерго воно згідно із:

пп. 99 п. 5 забезпечує у сфері організації охорони та використання природно-заповідного фонду нормативно-правове регулювання з питань ведення паспорта водно-болотного угіддя міжнародного значення;

пп. 111 п. 5 забезпечує у сфері охорони та відтворення вод (поверхневі, підземні, морські), раціонального використання водних ресурсів нормативно-правове регулювання з питань: затвердження правил, нормативів, норм з охорони та відтворення вод (поверхневі, підземні, морські), раціонального використання водних ресурсів; встановлення лімітів забору, використання води та лімітів скиду забруднюючих речовин у водні об'єкти; встановлення порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування, днопоглиблювальні

роботи, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду, а також порядку розроблення та затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та переліку забруднюючих речовин, скидання яких у водні об'єкти нормується, розроблення та затвердження критеріїв оцінки забруднення підземних горизонтів водних об'єктів; встановлення критеріїв визначення екстремально високого рівня забруднення вод;

пп. 112 п. 5 забезпечує у сфері розвитку водного господарства і меліорації земель нормативно-правове регулювання з питань: визначення правил, нормативів, норм у сфері розвитку водного господарства і меліорації земель; організації та проведення моніторингу зрошуваних та осушуваних земель; ведення державного водного кадастру за розділом “Водокористування”.

З огляду на викладені повноваження Мінекоенерго можна зробити висновок, що вони у переважній більшості (пп. 99, 111 п. 5 Положення про Мінекоенерго) носять екологічний характер. При цьому варто підкреслити, що на нормативно-правовому рівні зазначена особливість значно підвищує рівень політики щодо екологізації водного господарства.

Відповідно до назви Держводагентства об'єктом його управлінської діяльності є водні ресурси, які визначені у ст. 1 Водного кодексу України як “обсяги поверхневих, підземних і морських вод відповідної території”.

Додатково зосередимо увагу, що об'єктами водного господарства виступають два види водних ресурсів – поверхневі та підземні.

Держводагентство відповідно до Положення [12] є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики та захисту довкілля і який реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства та гідротехнічної меліорації земель, управління, використання та відтворення *поверхневих* водних ресурсів (п. 1).

Повноваження Держводагентства викладені у п. 4 його Положення. Зазначимо деякі з них: узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністрові енергетики та захисту довкілля; видає, анулює, здійснює переоформлення дозволів на проведення робіт на землях водного фонду (крім проведення робіт на землях водного фонду в межах прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів, у внутрішніх морських водах, лиманах та територіальному морі) і видає їх дублікати; видає та анулює дозволи на спеціальне водокористування; розробляє та бере участь у виконанні державних цільових програм з питань водного господарства, меліорації земель, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів; забезпечує задоволення потреб населення і галузей економіки у водних ресурсах, розробляє пропозиції щодо визначення пріоритетів розвитку водного господарства та гідротехнічної меліорації земель; веде державний водний кадастр за розділами “Поверхневі водні об'єкти” та “Водокористування” тощо.

Необхідно підкреслити, що згідно із викладеними положеннями управлінська діяльність Держводагентства стосується виключно одного виду водних ресурсів – поверхневих.

Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі охорони та використання підземних вод є Держгеонадра. Відповідно до її Положення [5] вона веде державний облік підземних вод та водного кадастру (пп. 3 п. 4); організовує і координує роботу з проведення моніторингу мінерально-сировинної бази, геологічного середовища та підземних вод (пп. 8 п. 4); здійснює державний контроль за проведенням пошуково-розвідувальних та інших робіт з геологічного вивчення підземних вод (пп. 12 п. 4).

Зважаючи на те, що однією із галузей геології є гідрогеологія, тобто вчення про геологічну діяльність підземних вод, назва досліджуваної служби відповідає об'єкту її управлінської діяльності.

Проте, зазначена відповідність назви Держгеонадра об'єкту її управління – це виключно позитивний теоретичний фактор, що не відіграє вирішальну роль у забезпеченні ефективного рівня впровадження державної політики в частині охорони та використання підземних вод.

Проаналізувавши компетенцію Держводагентства та Держгеонадра, варто наголосити на одній із основних практичних проблем у галузі водного господарства, а саме – на наділенні різних органів центральної виконавчої влади повноваженнями щодо управління поверхневими та підземними водними ресурсами, що фактично унеможлиблює інтегроване його здійснення.

МОЗ є спеціальним органом державного управління, що забезпечує формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення та затверджує: показники якості питної води; регламенти використання небезпечних факторів, рівень їх гранично допустимої концентрації та орієнтовно безпечні рівні хімічних і біологічних факторів у предметах та виробках, воді, повітрі, ґрунті; переліки показників, за якими здійснюється виробничий контроль у сфері питної води та питного водопостачання; порядки здійснення виробничого контролю у сфері питної води та питного водопостачання і періодичність його проведення (пп. 12 п. 4 Положення про МОЗ) [18].

До недавнього часу державний моніторинг поверхневих вод суші й питної води здійснювала Державна санітарно-епідеміологічна служба, діяльність якої спрямовувалася і координувалася Кабінетом Міністрів України через Міністра охорони здоров'я України. Після її ліквідації 29.03.2017 р. [6] спостерігається суттєве послаблення державного моніторингу за якістю водних ресурсів. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, у повноваження якої наразі входить виконання вказаної функції виявляє низьку спроможність щодо ведення належного контролю за якістю та безпекою питної води [1].

До кола завдань Мінрегіону входить формування єдиної технічної, соціально-економічної політики у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення (пп. 1 п. 3 Положення про Мінрегіон) [19]. З метою виконання зазначеного воно затверджує: порядок розроблення та затвердження технічних умов у сфері питної води та питного водопостачання; порядок ведення та забезпечення моніторингу якості питної води і технічного стану об'єктів централізованого питного водопостачання та водовідведення (пп. 23 п. 4 Положення про Мінрегіон); погоджує в межах повноважень, передбачених законом, умови конкурсу на передачу в оренду чи концесію об'єктів у сферах водо-, теплопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності (пп. 25 п. 4 Положення про Мінрегіон); готує та оприлюднює національну доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні (пп. 26 п. 4 Положення про Мінрегіон).

Структурною одиницею Мінрегіону є Відділ водопровідно-каналізаційного господарства, який безпосередньо здійснює управлінські повноваження щодо водопостачання та водовідведення, серед них відзначимо: розробляє та бере участь у розробленні заходів, спрямованих на формування та реалізацію державної політики у сфері питної води та питного водопостачання, забезпечує їх реалізацію; розробляє та подає на затвердження порядок проведення моніторингу якості питної води і технічного стану об'єктів централізованого питного водопостачання; забезпечує у межах компетенції розроблення, перевірку, перегляд, внесення змін, скасування стандартів у сфері питної води та питного водопостачання; здійснює підготовку та оприлюднення національної доповіді про якість питної води і стан питного водопостачання в Україні [11].

ДСНС є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ. Відповідно до її Положення вона реалізує державну політику у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, а також у сфері гідрометеорологічної діяльності [16].

У структурі ДСНС діє Управління гідрометеорології. Воно з метою виконання покладених на нього завдань організовує ведення державного водного кадастру за розділом “Поверхневі води” стосовно кількісних і якісних показників води та державного обліку поверхневих вод [24].

Держлісагентство також відіграє важливе значення у водній галузі. Відповідно до пп. 1 п. 3 його Положення воно реалізує державну політику у сфері лісового господарства [13]. Саме під його контролем відбувається один із вагомих заходів запобігання повеням та паводкам – заліснення берегів та відновлення в їх межах лісонасаджень.

Держекоінспекція реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у галузі охорони, використання та відтворення водних ресурсів (п. 3 Положення про Держекоінспекцію) [4].

Однією із особливостей Держекоінспекції є те, що вона у своїй діяльності використовує відповідні правові форми державного управління та методи державного (адміністративного) примусу. Зокрема, інспекція у межах своїх повноважень видає накази організаційно-розпорядчого характеру, які підписує Голова Держекоінспекції [8, с. 202].

Другою публічною інституцією, що реалізує державну водну політику, є органи місцевого самоврядування. Вважається, що від їх діяльності залежить, чи перетвориться природокористування (у тому числі і водокористування) з другорядної сфери на основний компонент розвитку територій [9, с. 135].

Система органів місцевого самоврядування у досліджуваній галузі включає в себе обласні, районні, міські, районні у місті, селищні та сільські ради. Їх компетенція прописана у ст.ст. 8¹, 9 та 10 Водного кодексу України.

Третю публічну інституцію, яка реалізує державну водну політику, уособлюють громадяни та їх об'єднання (Всеукраїнська асоціація НУО Українська річкова мережа, Всеукраїнська екологічна ліга, Всеукраїнська екологічна громадська організація “МАМА-86”, Екологічно-гуманітарне об'єднання “Зелений світ”, Національний екологічний центр України, Український центр водно-екологічних проблем).

Важлива роль громадської участі у публічному управлінні, зокрема у реалізації напрямів державної водної політики, визнається широким колом науковців та практиків [22, с. 295]. З цього приводу вони пишуть, що чим вище рівень громадської участі, тим менш сприятливі умови для корупції та ігнорування суспільних інтересів [25, с. 49]; прозорість та громадська участь є ключовими інструментами у побудові ефективного управління. Обидва допомагають створити умови для того, щоб громадяни могли зрозуміти й оцінити рішення, які органи врядування приймають від їхнього імені, а також забезпечити, щоб у процесі прийняття рішень було враховано їх власні потреби та погляди. Ефективна прозорість та громадська участь можуть допомогти витіснити корупцію та зловживання владою. Вони є позитивними інструментами, адже допомагають створювати умови для збільшення довіри. Зрештою, вони також допомагають органам врядування використовувати вміння та досвід громадян з метою забезпечення кращого прийняття рішень та надання більш ефективних публічних послуг [27, с. 8] тощо.

Висновки і пропозиції. Результатом проведеного дослідження стало напрацювання основних засад парадигми формування політико-правового механізму публічного управління в галузі водного господарства України. Зокрема, сформульовані поняття “політико-правовий

механізм публічного управління у галузі водного господарства” та “сучасні публічні інституції уповноважені формувати та реалізувати напрями державної водної політики”, визначені складові елементи політико-правового механізму публічного управління в галузі водного господарства України.

Водночас, аналіз повноважень досліджуваних публічних інституцій засвідчив, що за ними закріплені усі необхідні повноваження для забезпечення нормального функціонування водного господарства. Проте, наділення управлінськими водогосподарськими повноваженнями досить масивної та розгалуженої системи органів публічного управління, що в переважній більшості функціонують у різних галузях економіки, значно знижує ефективність їх діяльності. З огляду на викладене, система суб'єктів публічного управління водним господарством має бути переглянута з урахуванням галузевих особливостей та специфіки об'єкта управління. Зазначене має забезпечити ефективне управління водними ресурсами та результативне їх використання.

Список використаних джерел

1. Аналітична записка Міністерства екології та природних ресурсів України з питань «Води і здоров'я» // Міністерство енергетики та захисту довкілля України. Офіційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://menr.gov.ua/files/images/news/27112017/Water%20and%20Health%20PP%20analytic%20paper.doc>
2. Антонова С. Є. Організаційно-правове забезпечення в сфері державного управління водозабезпечення населення [Електронний ресурс] / С. Є. Антонова // Державне управління : удосконалення та розвиток. – 2014. – № 5. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=718>
3. Вострікова Н. В. Зміст і сутність державного управління водними ресурсами / Н. В. Вострікова // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 1. – С. 25-32.
4. Вострікова Н. В. Удосконалення організаційного забезпечення державного управління водними ресурсами в Україні на національному рівні / Н. В. Вострікова, В. П. Востріков // Аспекти публічного управління. – 2015. – № 3. – С. 70-77.
5. Вострікова Н. В., Шпак Ю. В. Аналіз та оптимізація функцій і завдань центральних органів виконавчої влади із управління водними ресурсами в Україні / Н. В. Вострікова, Ю. В. Шпак // Інвестиції : практика та досвід. – 2015. – № 11. – С. 75-81.
6. Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 берез. 2017 р. № 348 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2017-p>
7. Євдокимов В. О., Жук В. М. Державне регулювання розвитку водогосподарського комплексу шляхом впровадження інтегрованого підходу управління водними ресурсами за басейновим принципом / В. О. Євдокимов, // Актуальні проблеми державного управління. – 2015. – № 1(47). – С. 139-145.
8. Ємець Л. О. Державна екологічна інспекція : правовий статус, повноваження та особливості структури / Л. О. Ємець // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. – Вип. 6. – Т. 1. – С. 198-203.
9. Казанчук І. Д. Удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів виконавчої влади щодо охорони навколишнього природного середовища в умовах інтеграції України у Європейський Союз / І. Д. Казанчук // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 3. – С. 131-138.
10. Легеза Ю. О. Сутність та структура адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері використання природних ресурсів / Ю. О. Легеза // Visegrad journal on human rights. – 2016. – № 6/1. – С. 110-118.
11. Положення про відділ водопровідно-каналізаційного господарства Управління інженерних систем Департаменту систем життєзабезпечення та житлової політики Мінрегіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://regulation.gov.ua/documents/id242320>

12. Положення про Державне агентство водних ресурсів України, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серп. 2014 р. № 393 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-p>
13. Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовт. 2014 р. № 521 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-p>
14. Положення про Державну екологічну інспекцію України, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19 квіт. 2017 р. № 275 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-p>
15. Положення про Державну службу геології та надр України, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 30 груд. 2015 р. № 1174 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-p>
16. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 16 груд. 2015 р. № 1052 // Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dsns.gov.ua/ua/Polozhennya.html>
17. Положення про Міністерство енергетики та захисту довкілля України, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18 верес. 2019 р. № 847 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-p#n8>
18. Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25 берез. 2015 р. № 267 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-p>
19. Положення про Міністерство розвитку громад та територій України, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25 верес. 2019 р. № 850 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2019-p>
20. Проблеми використання водних ресурсів потребують негайного розв'язання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/306442>
21. Рудніцька Р. М., Сидорчук О. Г. Сутність і зміст механізмів державного управління та принципів їх функціонування / Р. М. Рудніцька, О. Г. Сидорчук // Публічне управління. – 2014. – № 4(10). – С. 50-60.
22. Рябець К. А. Політико-правові аспекти участі громадськості у здійсненні публічного управління в галузі водного господарства / К. А. Рябець // Теорія та практика публічного управління та адміністрування у ХХІ сторіччі : матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю здобувачів вищ. осв. та молод. вчен. (Київ, 30 лист. 2018 р.). – Київ : НАДУ, 2018. – С. 295-297.
23. Судук О. Ю. Напрями вдосконалення механізмів державного регулювання водовикористання України / О. Ю. Судук // Стратегічні пріоритети. – 2015. – № 2(35). – С. 164-169.
24. Управління гідрометеорології Державної служби України з надзвичайних ситуацій // Державна служба з надзвичайних ситуацій. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dsns.gov.ua/ua/Upravlinnya-gidrometeorologiyi.html>
25. Хвесик М. А., Левковська Л. В., Мандзик В. М. Економічні аспекти управління водокористуванням в умовах децентралізації влади в Україні / // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. – 2015. – Вип. 2(2). – С. 49-55.
26. Хмелінін В. О. Центральні органи виконавчої влади як суб'єкти публічного адміністрування у сфері водних ресурсів України / В. О. Хмелінін // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. – 2014. – Вип. 5-2. – Т. 3. – С. 195-198.
27. Хьюз Т., Посібник з питань прозорості та громадської участі в Україні / Т. Хьюз, О. Гус. – Рада Європи, 2017. – 55 с.

References

1. Analitichna zapyska Ministerstva ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy z pytan «Vody i zdorovia» (2017) [Analytical note of the Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine on Water and Health] // Ministerstvo enerhetyky ta zakhystu dovkillia Ukrainy. Ofitsiyniy portal [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://menr.gov.ua/files/images/news/27112017/Water%20and%20Health%20PP%20analyt%20paper.docx> [in Ukrainian].

2. Antonova, S. Ye. (2014), Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia v sferi derzhavnoho upravlinnia vodozabezpechennia naselennia [Organizational and legal support in the sphere of public administration of water supply of the population] [Elektronnyi resurs] / S. Ye. Antonova // Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok. 2014. № 5. – Rezhym dostupu: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=718> [in Ukrainian].
3. Vostrikova, N. V. (2015), Zmist i sutnist derzhavnoho upravlinnia vodnymy resursamy [The content and nature of public water management] / N. V. Vostrikova // Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia. Vyp. 1. S. 25-32 [in Ukrainian].
4. Vostrikova, N. V. (2015), Udoskonalennia orhanizatsiinoho zabezpechennia derzhavnoho upravlinnia vodnymy resursamy v Ukraini na natsionalnomu rivni [Improvement of organizational support of state water management in Ukraine at the national level] / N. V. Vostrikova, V. P. Vostrikov // Aspekty publichnoho upravlinnia. № 3. S. 70-77 [in Ukrainian].
5. Vostrikova, N. V., Shpak, Yu. V. (2015), Analiz ta optymizatsiia funktsii i zavdan tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady iz upravlinnia vodnymy resursamy v Ukraini [Analysis and optimization of functions and tasks of central executive bodies on water resources management in Ukraine] / N. V. Vostrikova, Yu. V. Shpak // Investytsii: praktyka ta dosvid. № 11. S. 75-81 [in Ukrainian].
6. Deiaki pytannia Derzhavnoi sanitarno-epidemiolohichnoi sluzhby [Some issues of the State Sanitary and Epidemiological Service]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 berez. 2017 r. № 348 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2017-p> [in Ukrainian].
7. Ievdokymov, V. O., Zhuk, V. M. (2015), Derzhavne rehuliuвання rozvytku vodohospodarskoho kompleksu shliakhom vprovadzhennia intehrovanoho pidkhodu upravlinnia vodnymy resursamy za basinovym pryntsyptom [State regulation of the development of water management complex through the implementation of an integrated approach to water resources management by basin principle] / V. O. Yevdokymov, V. M. Zhuk // Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia. № 1(47). S. 139-145 [in Ukrainian].
8. Iemets, L. O. (2016), Derzhavna ekolohichna inspektsiia: pravovi status, povnovazhennia ta osoblyvosti struktury [State environmental inspection: legal status, powers and features of the structure] / L. O. Yemets // Naukovi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava. Vyp. 6. T. 1. S. 198-203 [in Ukrainian].
9. Kazanchuk, I. D. (2010), Udoskonalennia administratyvno-pravovoho rehuliuвання diialnosti orhaniv vykonavchoi vlady shchodo okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha v umovakh intehratsii Ukrainy u Yevropeyskyi Soiuz [Improvement of administrative and legal regulation of the activity of executive authorities on environmental protection in the context of Ukraine's integration into the European Union] / I. D. Kazanchuk // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. № 3. S. 131-138 [in Ukrainian].
10. Leheza, Yu. O. (2016), Sutnist ta struktura administratyvno-pravovoho mekhanizmu publichnoho upravlinnia u sferi vykorystannia pryrodnykh resursiv [The essence and structure of the administrative and legal mechanism of public administration in the field of natural resources use] / Yu. O. Leheza // Visegrad journal on human rights. № 6/1. S. 110-118 [in Ukrainian].
11. Polozhennia pro viddil vodoprovodno-kanalizatsiinoho gospodarstva Upravlinnia inzhenernykh system Departamentu system zhyttiezabezpechennia ta zhytlovoi polityky Minrehionu [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://regulation.gov.ua/documents/id242320> [in Ukrainian].
12. Polozhennia pro Derzhavne ahentstvo vodnykh resursiv Ukrainy [Regulation on the State Water Resources Agency of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20 serp. 2014 r. № 393 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-p> [in Ukrainian].
13. Polozhennia pro Derzhavne ahentstvo lisovykh resursiv Ukrainy [Regulation on the State Forest Resources Agency of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 zhovt. 2014 r. № 521 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-p> [in Ukrainian].
14. Polozhennia pro Derzhavnu ekolohichnu inspektsiiu Ukrainy [Regulation on the State Environmental Inspection of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19 kvit. 2017 r. № 275 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-p> [in Ukrainian].
15. Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu heolohii ta nadr Ukrainy [Regulations on the State Service of Geology and Subsoil of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 hrud. 2015 r. № 1174 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-p> [in Ukrainian].

16. Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii [Regulation on the State Emergency Service of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 hrud. 2015 r. № 1052 // Derzhavna sluzhba z nadzvychainykh sytuatsii. Ofitsiyni sait [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dsns.gov.ua/ua/Polozhennya.html> [in Ukrainian].
17. Polozhennia pro Ministerstvo enerhetyky ta zakhystu dovkillia Ukrainy [Regulation on the Ministry of Energy and Environment of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 veres. 2019 r. № 847 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-p#n8> [in Ukrainian].
18. Polozhennia pro Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy [Regulation on the Ministry of Health of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25 berez. 2015 r. № 267 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-p> [in Ukrainian].
19. Polozhennia pro Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy [Regulation on the Ministry of Community and Territorial Development of Ukraine], zatv. Postanovoioi Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25 veres. 2019 r. № 850 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2019-p> [in Ukrainian].
20. Problemy vykorystannia vodnykh resursiv potrebiut nehainoho rozviazannia [4. Water problems need immediate resolution] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.golos.com.ua/article/306442> [in Ukrainian].
21. Rudnitska, R. M., Sydorchuk, O. H. (2014), Sutnist i zmist mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia ta pryntsypiv yikh funktsionuvannia [The essence and content of mechanisms of public administration and principles of their functioning] / R. M. Rudnitska, O. H. Sydorchuk // Publichne upravlinnia. № 4(10). S. 50-60 [in Ukrainian].
22. Riabets, K. A. (2018), Polityko-pravovi aspekty uchasti hromadskosti u zdiisnenni publichnoho upravlinnia v haluzi vodnoho hospodarstva [Political and Legal Aspects of Public Involvement in Public Management in the Water Industry] / K. A. Riabets // Teoriia ta praktyka publichnoho upravlinnia ta administruvannia u KhKhI storichchi: materialy I Vseukr. nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uchastiu zdobuvachiv vyshch. osv. ta molod. vchen. (Kyiv, 30 lyst. 2018 r.). Kyiv: NADU, S. 295-297 [in Ukrainian].
23. Suduk, O. Yu. (2015), Napriamy vdoskonalennia mekhanizmiv derzhavnoho rehuliuвання vodovykorystannia Ukrainy [Directions of improvement of mechanisms of state regulation of water use of Ukraine] / O. Yu. Suduk // Stratehichni priorityty. № 2(35). S. 164-169 [in Ukrainian].
24. Upravlinnia hidrometeorologii Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii [Department of Hydrometeorology of the State Emergency Service of Ukraine] // Derzhavna sluzhba z nadzvychainykh sytuatsii. Ofitsiyni sait [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dsns.gov.ua/ua/Upravlinnya-gidrometeorologiyi.html> [in Ukrainian].
25. Khvesyk, M. A. (2015), Ekonomichni aspekty upravlinnia vodokorystuvanniam v umovakh detsentralizatsii vlady v Ukraini [Economic aspects of water management in the conditions of decentralization of power in Ukraine] / M. A. Khvesyk, L. V. Levkovska, V. M. Mandzyk // Naukovi visn. Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Serii Ekonomika. Vyp. 2(2). S. 49-55 [in Ukrainian].
26. Khmelinin, V. O. (2014), Tsentralni orhany vykonavchoi vlady yak subiekty publichnoho administruvannia u sferi vodnykh resursiv Ukrainy [Central executive bodies as subjects of public administration in the sphere of water resources of Ukraine] / V. O. Khmelinin // Naukovi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii Yurydychni nauky. Vyp. 5-2. T. 3. S. 195-198 [in Ukrainian].
27. Khiuz, T. (2017), Posibnyk z pytan prozorsti ta hromadskoi uchasti v Ukraini [Handbook on Transparency and Public Participation in Ukraine] / T. Khiuz, O. Hus. Rada Yevropy, 55 s. [in Ukrainian].

Рябець Катерина Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри управління, Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна (вул. Тимошенко, 13-б, м. Київ, 04212, Україна).

Ryabets Katerina Anatolievna – Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Management Department, Borys Grinchenko Kyiv University, Kiev, Ukraine (Tymoshenko St., 13-b, Kyiv, 04212, Ukraine).

E-mail: rjabetz2017@gmail.com

ORCID: 0000-0003-2354-4118

Researcher ID: U-3525-2018